

δάδινο ἐπίθ. Ἰκαρ. Πελοπν. (Ἀναβρ. Κάμπος Λακων. Κίτ. Μάν. Ξεχώρ. Ξηροκ. Οἶτυλ.) — Λεξ. Περίδ. Πρω. Δημητρ. δάενο Κύπρ.

Τὸ Ἑλληνιστ. ἐπίθ. δάδινο.

1) Ο ἐκ ξύλου πεύκης, ὁ ἐκ δαδίου ἐνθ' ἄν.: "Εναι δάδινο τὸ ξύλο καὶ δὲ γουφώνει Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Κασέλα δάδινη Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) Ἡ κόρδα τούτη ἐναι ἀπέθατη, γιατί ἐναι δάδινη (κόρδα = ὀριζοντία δοκὸς στέγης) Πελοπν. (Ξεχώρ.) Τὸ πάτωμα εἶναι δάδινο, βασταγερό Πελοπν. (Ξηροκ.) 2) Μεταφ. ὁ γενναῖος, ὁ οὐληρὸς Κύπρ. Ἰασμ.

Ο Κωσταντᾶς τὸν ἔχτισεν, δάεον παλ-ληκάριν, δάεον τσ' ἀμουστάκωτον πάνω 'ς τὲς ἀντρεῖές του.

δαδίτικος ἐπίθ. Λεξ. Βάιγ. Μπριγκ. δαδίτ'κους Μακεδ. (Καταφύγ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὗς. δαδί καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίτικος.

Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

Δάδινο 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

δαδοκαπνισμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. δαδοκαπνισμένους Θράκ. (Αἶν.) Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. δαδί καὶ τῆς μετοχ. καπνισμένος τοῦ ρ. καπνίζω.

Ἡ καπνισμένος διὰ καπνοῦ καιομένου δαδίου ἐνθ' ἄν. Ἰασμ.

Δὲν πάγον πλιά 'ς τὸν Χάλακα,

ἄψε φωτιά καὶ κήκα,

δὲν πάγον 'ς τὴν Ἀγιά Ἑλένη,

γιατ' εἶναι δαδοκαπνισμένη

Ἰμβρ.

δαδόξυλο τό, ἐνιαχ. δαδόξυλον Πόντ. (Τραπ.) δαδόξ'λου Μακεδ. (Πεντάλοφ.) δαδόξυλον Χίος (Φυτ.)

Ἐκ τῶν οὗς. δαδί καὶ ξύλο.

Εὐλον περιέχον δαδί ἐνθ' ἄν.: "Α κοναλῶ δαδόξυλα γιά 'ὰ προσάφτω τῇ φωτιά ('ὰ κοναλῶ = θά μεταφέρω) Χίος (Φυτ.)

***δαδόπουλο** τό, δαδόπον Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἰποκορ. τοῦ οὗς. δαδί.

Μικρὸν τεμάχιον δαδίου.

δαδοπυράδα ἡ, ἀμάρτ. δαδοπυράδα Λέσβ. (Ἀγιάσ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὗς. δαδί καὶ πυράδα.

Ἡ φλόξ ἀνημμένον δαδίου ἐνθ' ἄν.: Τὸν λυχνάτ' γυαλόφιτζι 'ς α' γοννιά τσι γ-ή δαδοπυράδα Λέσβ.

δαδουλιά ἡ, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. δαδί καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ουλίά, περὶ τῆς ὅπ. βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 2, 245.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ δαδίου: Μυρίζει δαδουλιά. Συνών. δαδάδι, δαδέα 2, δαδίλα.

δαδόφλογα ἡ, Α. Μαμμέλ., Θαλασσιν. 80.

Ἐκ τῶν οὗς. δαδί καὶ φλόγα.

Ἡ φλόξ καιομένου δαδίου: Ποίημ.

Γιολό, μπρός 'ς τὴ δαδόφλογα ἀκρανοίγει

τ' ἀρπάγια του' ὁ τεχνίτης πλάι τους μπήγει

τὸ βεργί, πὺν ὡς τ' ἀρπάξουνε, τ' ἀρπάξει.

δαδώνω Χίος

Ἐκ τοῦ οὗς. δαδί.

1) Ἀποκτῶ ἀντοχήν ὡς τὸ δαδί, δὲν γηράσκω. 2) Μεταφ., Γίνομαι πλούσιος: Αὐτὸς ἔλον ἀμπαριάζει γρόσα καὶ κοντεύγει πιά νὰ δαδώση.

δαῖλα ἡ, ἀμάρτ. δαῖλα Τσακων.

Ἐκ τοῦ θέμ. δα- τοῦ ἄορ. ἐδάκα τοῦ ρ. δαίσοιρ ἔνι, διὰ τὸ ὅπ. πβ. τὸ ἄρχ. δαίω = ἀνάπτω, καίω, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίλα.

Ἰχνη, ὑπολείμματα καέντος ἀντικειμένου: Ἐδάκατ' τοῦ τσοῦνδε τσ' ἀραμάτ'σε ἃ δαῖλα (ἐκαψαν τὰς δρῦς κ' ἐμεινεν ἡ καήλα, τὸ κάψαλο). Συνών. καήλα, κάψαλο.

δαιμονάκι τό, πολλαχ. δαιμονάκι Ἀπουλ. (Καλημ.) δαιμοντράκι Χίος.

Ἐκ τοῦ οὗς. δαίμονας καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι. Διὰ τὸν τύπ. δαιμοντράκι πβ. δαίμοντρος εἰς λ. δαίμονας.

Μικρὸν δαιμόνιον, διαβολάκι Ἀπουλ. (Καλημ.): "Ε' σ-σὰ δαιμονάκι (εἶναι σὰν δαιμονάκι). β) Τὸ εὐφρές καὶ λίαν ζωηρὸν παιδίον πολλαχ.: Δαιμονάκι σωστό εἶναι Ἀθῆν. Συνών. δειβολάκι.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δαιμονάκι καὶ ὡς παρων. Δ. Κρήτ. (Σφακ.) καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Δαιμονάκης αὐτόθ.

δαιμονάρι τό, ἐνιαχ. διμουνάρι Λέσβ. (Πάμφιλ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. δαίμονας καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρι.

Τὸ ζωηρὸν καὶ πνευματῶδες παιδίον ἐνθ' ἄν.: Τὸν μουρὸ αὐτὸ εἶναι πουνηρό διμουνάρι. Λέσβ. (Πάμφιλ.) Πβ. δειβολάκι.

δαιμοναριά ἡ, (I) πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὗς. δαίμονας καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -αριά.

Ἡ ἔχουσα τὸν δαίμονα, ἡ δαιμονισμένη πολλαχ.: Αἰνιγμ. Στραβοπόδα 'ναι ἡ μάννα καὶ δαιμοναριά ἡ κόρη καὶ πανώρια ἡ ἐγγόνη

(ἄμπελος, σταφυλή, οἶνος) Ἰων. (Ἐρυθρ.) Τὸ αἰνιγμ. εἰς παραλλαχ. πολλαχ.

δαιμοναριά ἡ, (II) πολλαχ. διμουναριά Θεσσ. (Καρυά Κρυόβ. κ.ά.) Λῆμν. Μακεδ. (Καταφύγ. κ.ά.) Προπ. (Κύζ. Μηχαν.) κ.ά. γαιμοναρέα Κάρπ. 'αιμοναρά Κάρπ. λαμοναρά Κάρπ. (Ἀπέρ.) 'αμοναρά Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὗς. δαίμονας καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -αριά. Εἰς Δουκ. καὶ τύπ. δαιμοναρία.

Τὸ φυτὸν Ὑοσκύαμος ὁ μέλας ((Hyoscyamus niger) τῆς οἰκογ. τῶν Στρυχνωδῶν (Solanaceae) ἐνθ' ἄν. Συνών. βλ. εἰς λ. γερορντάκι 3.

δαίμονας ὁ, δαῖμος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) δαίμονας κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. κ.ά.) δαίμονα Κορσ. Τσακων. δαίμοννας κοιν. βορ. ἰδιωμ. δαίμονας Κάσ. 'αίμονας Κάλυμν. Κῶς φλαίμονας Κάρπ. (Ἑλυμπ. κ.ά.) δαίμονδρας Σύμ. δαίμοντρος Χίος (Πισπιλ. κ.ά.) δέμονας Λυκ. (Λιβύσσ.) Θηλ. δαιμόνισσα πολλαχ. διμόνισσα πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. δαιμόνιζα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) δαιμόνα Μύκ. δαιμονίνα Πελοπν. (Λάστ.) Γενικ. δαιμόνον πολλαχ. καὶ Τσακων. διμόνον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. φλαιμόνον Κάρπ. (Ἑλυμπ. κ.ά.) δαιμόντρον Χίος (Πισπιλ. κ.ά.) Πληθ. δαίμονες πολλαχ. δαιμόνοι σύνθηθ. διμόν' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Τὸ μεσν. οὐσ. δαίμονας τὸ ὅπ. ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ.-δαίμων. Ο τύπ. δαίμων εἰς ἄσμ. Διὰ τὸν σχηματισμὸν βλ. Γ. Χατζιδ., MNE 1, 190, 2. 9. Οἱ τύπ. δαίμον-τρως καὶ φλαίμονας κατ' εὐφημισμὸν. Ὁ τύπ. δαίμον-τρος κατὰ τὸ συνών. δειάον-τρος, διὰ τὸ ὅπ. βλ. δειάβωλος. Ὁ τύπ. δαίμονας ἐκ τῆς γενικ. δειμόνων διὰ κωφώσεως τοῦ ἀτόνου ε. Τὸ θηλ. δαίμονινα κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἀλογίνα, γερακίνα, λαγίνα κ.ά.

Α) Κυριολ. 1) Τὸ πονηρὸν πνεῦμα, ὁ διάβολος κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. κ.ά.) Τσακων.: Τὸν πῆρε ὁ δαίμονας. Ἔχει τὸ δαίμονα μέσα του. Τὸν κυνηγοῦν οἱ δαιμόνοι κοιν. Μοντζώ-ρει θεοὺς τσαὶ δαίμονες χωρὶς νὰ φοβᾶται τίποτα Πελοπν. (Ξεχώρ.) Τὸν πῆρανε οἱ δαιμόνοι καὶ τὸν ἀλέσανε Πελοπν. (Ξηροκ.) Ρέ, τὸν ἀσταύρωτο τὸ δαίμονα τί σοῦ 'κανε! Πελοπν. (Παιδεμέν.) Εἶδα δαίμονά 'παθες, μωρέ, καὶ κάνεις ἐτσεδά; Κρήτ. Ἀποὺ νὰ τόνε πάρουν οἱ δαιμόνοι, ἀποὺ φωλεύουν εἰς τῇ Σαμαριᾷ τὸ φαράγι! αὐτόθ. Αὐτὸς δὲν εἶν' ἄθροπος μόνο δαίμονας ὅς' ἀπὸ 'πά κι ἀλάργο (= μακράν) Κρήτ. (Ἁγίος Γεώργ.) Ἀνάθεμά με κι ἂν καταλαβαίνω εἶντα δαίμονα μου λέει τόση ὥρα αὐτὸς ὁ μπερδέ-σης (= ψευδὴς) Μῆλ. Ἡμπηκέν του ὁ δαίμονας καὶ 'έ θέλει γράμματα Σίφν. Μιὰ μέρα 'ς τ' οὐρμάν' ἱκεῖ, πού ἔκουφτι ξύλα, παρονδιδάσ' κι οὐ δαίμονας κι τοῦ λέει (ἐκ παραμυθ.) Μακεδ. (Ἄνω Κώμ.) Ὅταν ἐχάναμι κάτ', στρίφαμι νιὰ κλονστή, τ' κάμαμι κόβου κι ἔλιγι ἕνας ἄλλους: Τί στρίβ'; Στρίβου τὰ λιβά τ' δαίμονα (λιβά = ὄρχεις) Θεσσ. (Βαθύρρ.) Σταματᾷ τ' λογοντριβή, γιατί σίγονου θὰ πιαστήτ' 'ς τὰ χέρια κι δὲ θὰ σᾶς ξιμπιρδεύ' νι σαράντα πέντι διμόν' Στερελλ. (Περίστ.) Ἐπιάσανιν τὸν Χριστὸν οἱ Ὀβραῖοι κ' ἐδώκασιν του τὸ δαίμονά του (τὸν ἐβασάνισαν πολὺ) Χίος Μῆ βλέπης τὴν νύχταμ μέσ' τὸν καθρέφτη, γιατί 'ὰ δῆς τὸ δαίμοναμ, πού 'ὰ περάση τσαὶ 'ὰ τρομάξης (πρόληψις) Χίος (Πισπιλ.) Ἀμα τὸ βιάσ'νι οἱ διμόν' νὰ μὴν εἰσι 'κεῖ 'σιαιμέσα Εὐβ. (Ἀκρ.) Τσι δαίμονα 'ν ἐντενι ἔλ' νάμ' ἐκάνε! (= Τί δαίμονας εἶναι αὐτός, πού μᾶς ἤρθε!) Τσακων. Τί πῆρε καὶ τοῦ 'βαλε 'ς τὸ ξερό του ὁ δαίμονας νὰ κάμη; Γ. Ἐπαχτίτ., Προπύλ. 1 (1900), 265 || Φρ. Ἔχει τὸ δαίμονα μέσα του (ἐπὶ κακῶν καὶ διεστραμμένων) πολλὰ. Συνών. φρ. ἔχει τὸ δειάβωλο μέσα του Ποῦ 'ς τὸ δαίμονα ἤσουν; (εἰς ἐνδειξιν ἀγανακτήσεως) πολλὰ. Τί δαίμονας σοῦ 'ρθε καὶ τό 'καμες; (ἐπὶ ἀπορίας καὶ ἀγανακτήσεως συγχρόνως) πολλὰ. Τί δαίμονα ἔπαθες καὶ κλαῖς; πολλὰ. (ἐπιφωνηματ.). Συνών. φρ. τί δειάβωλο ἔπαθες; Βοῆκα τὸ δαίμονά μου (ἠνοχλήθη πολὺ παρ' ἄλλων) πολλὰ. Συνών. φρ. βρῆκα τὸ δειάβωλό μου — τὸ μπε-λᾶ μου). Ἀι 'ς τὸ δαίμονα (βλασφημ.) πολλὰ. Θεοὶ καὶ δαίμονες (ἐπὶ μεσολαβήσεως πολλῶν παραγόντων) λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Οἱ δαιμόνοι νὰ σὲ πάρουνε - νὰ μποῦνε μέσα σου - νὰ σὲ σηκώσουνε! (ἀρά) Κρήτ. Λέσε τὸ δαίμονα (ἐκ προλήψεως, προτροπῇ πρὸς ἀπολέσαντά τι, νὰ δέση εἰς κόμβον τὸν δαίμονα, διὰ νὰ μὴ γίνετα ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀν-εύρεσιν τοῦ ἀπολεσθέντος) Σῦρ. Πῆς 'ς τ' δαιμόνον τ' μάννα (κατεστράφη) Σκῦρ. Τ' δαιμόνον τσαὶ τ'ς φούρκας (ἐπὶ ἀτό-μου διεστραμμένου) αὐτόθ. Γεννήθη πλιὸ μπρός τσ' ἀπ' τὸ δαίμονα (ἐπὶ πονηροτάτου ἀτόμου) αὐτόθ. Πάρετε δαιμόνοι βάρια! (ἐπὶ γενικοῦ θορύβου καὶ ἀκαταστασίας ἢ ἐπὶ γενι-κῆς διαρπαγῆς ἢ ἐπὶ διασκορπισμοῦ καὶ σπατάλης ἢ ἐπὶ ἀγροίκων καὶ ἀξέστων ἀνθρώπων ἢ ἐπὶ πραγμάτων ἀκα-ταλλήλων καὶ ἀναρμόστων κττ.) Χίος κ.ά. Δαίμονα! (ἡ κλητικ. ὡς ἐπιφών. ἐκπλήξεως ἢ ἀγανακτήσεως) Κῶς Σάμ.

κ.ά. Ἀίμονα, φάριν τζαὶ κακό! (τί πλῆθος ψαριῶν) Κῶς Ἀίμονα ζ-ζάριμ βοὺ τό 'σει! (πόσον καλὸ ζάρι ἔχει) αὐτόθ. Ἀμε 'ς τὸν-γέροδ δαίμονα! (ἀρά. πβ. τὸ ἀρχ. «ἐς κόρακ-κας») Ἀστυπ. Κῶς κ.ά. Ἔναι γιὰ τὸ δαίμονα πεστσέσι (= δῶρον ἐπὶ τῶν πανούργων) Σκῦρ. Εἴν' τοῦ πίσου που-δάτ' τ' διμόν' (εἶναι εὐφύεστατος) Κυδων. Νὰ πάτ' ἡ δαίμον-νας ἐσένα τσι τοῦ τσιφάλ' πῶχ'ς (ἀρά) Λέσβ. (Πάμφιλ.)

Νὰ σὲ πάτ' ὁ δαίμονας, νὰ σ' ἀλέσ' ὁ μύλος,
νὰ σὲ κἀνὴ πίτουρα, νὰ σὲ φάη ὁ σκύλλος

(ἀρά, εἰρων.) Πελοπν. (Γύθ.) Ἀνάθεμά σε δαίμονα! (ἀρά) Οἶν. Πίσω μου σ' ἔχω δαίμονα! (ἐξορκισμὸς πρὸς ἀπο-φυγὴν ἀπρεποῦς ἢ ἀδίκου πράξεως). Πβ. ΚΔ (Ματθ. 4, 10) «τότε λέγει αὐτῷ (τῷ διαβόλῳ) ὁ Ἰησοῦς, ὑπάγε σατα-νᾶ». Δαίμονας στητός (ἐπὶ ἀτακτούντων) Σίκιν. Δαιμόνον πείραξη Ἀμοργ. Συνών. με τὴν φρ. δειάβωλο πείρα-ξη. || Παροιμ. Τὸδ-δαίμοναν ἀπὸ 'μυρὸς τόνε κούρευαν κι ἀπὸ πίσω μάλλιζε (ἐπὶ τῶν ἀδιορθώτων, μοχθηρῶν) αὐτόθ. Κάνουν οἱ σουροῦνες θάματα, νὰ σκᾶνε οἱ δαιμόνοι (σουροῦνα = ἡ γραῖα προβατῖνα ἐπὶ τῶν ἀπλοϊκῶν, οἷτι-νες παρουσιάζουν πολλάκις ἱκανότητος, τὰς ὁποίας θὰ ἐζή-λευον καὶ οἱ πλέον εὐφυεῖς) Αἴγιν. Ὁ δαίμονας μαλλί, τυρί, χωρὶς νὰ ἔχη γίδια (ἐπὶ τῶν ἐπιτηδείων, οἷτινες ἐκ τοῦ μη-δενὸς δύνανται νὰ ἀποκτήσουν πολλὰ) αὐτόθ. Ἡ γριὰ δὲν εἶχε δαίμονα, πῆρ' ἕνα γουρουνάκι (ἐπὶ τῶν προκαλούντων δι' ἑαυτοὺς τὰς ἐνοχλήσεις) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ὅγοιον νὰ πάρης δαίμονας εἶναι (οἱ μοχθηροὶ δὲν διαφέρουν μεταξὺ των) Πελοπν. (Κορινθ.) Εἰς τοῦ ταπεινοῦ τὸν κόρφο δαίμονες ξεχειμωνιάζον (ἐπὶ τῶν ὑποκρινομένων τοὺς ταπεινοὺς, διὰ νὰ ἀποκρύψουν τὴν μοχθηρίαν των) Ἡπ. Ὁ δαίμονας ἔχ' πολλὰ ποδάρξα Σκῦρ. Ὁ δαίμονας δ' λειὰ δὲν ἔχε, τὰ παι-διὰ τ' πλάκωνε αὐτόθ. Ὁ δαίμονας ἐμ' μακριά, μὰ τὰ ἔρκα του φτάν-νουν μας Κύπρ. (Κυθρ.)

Ὁ δαίμονας ἄγιος κι ἂν γενῇ, πάλι σκατὰ ἀγισσύνη Ἀνάφ. κ.ά.

Ὅπου καλὰ πού κάθεται τσαὶ πιόγ καλὰ 'υρεύγει,
ὁ δαίμονας τοῦ κόλου του κουτθιά τοῦ μαγειρεύγει
Χίος (Πισπιλ.) κ. ά. || Γνωμ. Οὔθε εἶναι λίγα σπίτια, εἶναι πολλοὶ δαιμόνοι (συχνότεραι αἱ προστριβαὶ καὶ αἱ ἐριδες εἰς τὰ μικρὰ χωρία) Πελοπν. (Κόκκιν. Χατζ.) Πβ. τὸ κοιν. κ α κ ὁ χ ω ρ ῖ ὁ τ ᾶ λ ῖ γ α σ π ῖ τ ῖ α. Ἡ μιὰ νύφη εἶναι ἕνας δαί-μονας κ' οἱ δυὸ νύφες δέκα (ἐπὶ τῶν ἐρίδων καὶ διχονοιῶν, τὰς ὁποίας προκαλεῖ εἰς τὰς οἰκογενεῖας ἡ παρουσίαι νυμ-φῶν) Ἡπ. Ἀμα εἶναι ὁ ἄντρας μέσ' 'ς τὸ σπίτι, εἶναι σὰν νὰ εἶναι ὁ δαίμονας πίσω ἀπὸ τὸ σάρωμα Αἴγιν. Τὰ καλὰ σ'νασμένα, τὰ μ'σὰ ἐν' τ' δαιμόνον, τὰ κακὰ εἶναι οὔλα Σκῦρ. Στὸν ἄγιο γάψε ἕναγ-κερί, 'ς τὸδ - δαίμοναν ὅσα μβορεῖς (γάψε = ἄναψε· τοὺς μοχθηροὺς ὀφείλει νὰ προσέ-χη τις περισσότερον) Ρόδ. κ.ά. || Ἄσμ.

Τέσσερα πορτοκάλια, δυὸ κιτρολέμονα
τὴ μάννα καὶ τὴν κόρη νὰ πόρη ὁ δαίμονας
Ἀμοργ.

Θέλω το 'γώ, ματάκια μου, νὰ σώσω τὴν ψυχὴ μου,
μὰ δὲν μ' ἀφίνει ὁ δαίμονας πῶχω μέσ' 'ς τὸ βρακί μου
αὐτόθ.

Δυὸ ἀδερφούλια ἄμορφα 'ς τὸν κόσμον ἀγαπημένα,
τί τὰ χωρέθη ὁ δαίμονας γιὰ νὰ τὰ ξεχωρίση
Πελοπν. (Σκορτσιν.)

Ἐθάρουν τσ' ἤσουν ἄθροπος τσ' εἶχες ἀθρόπον γνώση,
μὰ σὺ 'σαι γέρο-δαίμονας, ὁποῦ νὰ σὲ σηκώση
Ἀνδρ.

Ἄαπη εἶνιν δίμονας κὶ πλάνους τοῦ θανάτου
ὄντας φνιγρώση 'ς τὴν καρδίαν, ριζώνει χάν τὸν βάτον
(χάν = ὥσαν) Λυκ. (Λιβύσσ.)

Σὰ βάρη ὁ διάλογος τῇ γρά κὶ ὁ δαίμονας τὸ γέρο,
ἐτότεσάς, πονλλάκι μιν, κοδά μιν δὰ σὲ φέρω
Κρήτ.

Ὁ δαίμονας κὶ ὁ διάλογος ἦτανε δυὸ σνδέκνοι
κ' ἦσαν γαί σὺ τσιράκι δως κ' ἐμάθαινες τῇ δέχνη
αὐτόθ.

Ἡ πρώτη μ' ἀγαπητικιά μου ζήτησε λεμόνι
κὶ ὥστε νὰ βγῶ 'ς τὴν λεμονιά τῇ βῆραν οἱ δαιμόνοι
αὐτόθ.

Ὁ ἔρωτας εἶν' δαίμονας τσ' ἀνθρώπους δαιμονίζει,
τσὶ φρόνιμους κἀνὲι λωλοῦς, τσὶ κουζουλοῦς φουρκίζει
Κρήτ. (Μόδ.)

Ἄν εἶσαι διάβος, διάβαινε, κὶ ἂν εἶσαι δαῖμος, φεύγα,
μὰ 'μέν' ἢ Ἀρετοῦσα μου εἶναι 'ς τὰ ξένα χέρια
Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Πανδρεῖς γυρεῖγουν οἱ τρελ-λές, τόδ δαίμονάν δους θέλον,
ὀπῶχουσιν δῆλ-λευτεριὰν τξαὶ τήσ-σκλαβιάγ γυρεῖγουν
Μεγίστ.

Τσ' ἐτσεῖνος τοῦ φλαιμόνου ὁ γιὸς τὰ μαῦρα φορεμένος
ἀπὸν τήπ-πόρταμ-μας περνᾷ, γὰ νὰ μᾶς προσκαλέσῃ
Κάρπ.

Ἀλεύριδ-δέμ-μου δώσασιμ - μόνου - μου δῶκαρ - ρύζ-ζιν,
ὁ δαίμονας ἀφ' τὸρ Ραμὸ μέσα τους νὰ καθίσῃ
(Ραμὸς = ὄν. τοποθεσίας κειμένης εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ
ἡφαιστείου τῆς νήσου) Νίσυρ.

Ὡρες μου φαίνεσ' οὐρανὸς κὶ ὦρες μου συν-νεφχιάζ-ζεις
κὶ ὦρες μου λέγ' ὁ λογισμὸς τίνος δαιμόνου μοιιάζ-ζεις
αὐτόθ.

Ἡ μάνα σου ἢ δέγνονμη πὺν θὰ σκυλλουγαβγίξῃ,
θὰ γκαστρουθῇ τὸν δαίμονα, τὰ φίδια θὰ γυνήσῃ
Θεσσ. (Τρίκερ.)

Τὰ ζήλινι κὶ δαίμονας βουλειέτ' νὰ τὰ χουρίσῃ.
Μὴ μᾶς χουρίξῃς, δαίμονα, κὶ μὴ μᾶς ξιαμονιιάξῃς
Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐχει τὰ μάγια 'ς τὰ μαλλιά, τὸν δαίμονα 'ς τὰ φρύδια,
ἔχει κὶ τὸν παράδεισον ἀνάμισα 'ς τὰ στήθια
Μακεδ. (Χαλάστρ.)

Ἀτότες γὰ ὁ δαίμονας ἀπέσου μιν ἐμπαίνει (Κερασ.)
Πόντ. Συνών. βερζεβούλης, δαίμονας, διά-
βολος, διάτανος, ἐξαποδῶ, ἐωσφόρος, σα-
τανᾶς, σκατογέννης, σκατόφωλος, σκα-
τοβλιάρης, τραγογέννης, τρικέρης. β) Ἡ
τύχη, ὁ καλὸς δαίμων Κρήτ.: Γितσικός ἦτονε ὁ δαίμονας
του (τὸν ἠνόνησεν ἡ τύχη) Ἐτσά μου λέει ὁ δαίμονας μου
νὰ σ' ἀφήσω.

β) Μεταφ. 1) Ὁ κακός, ὁ διεστραμμένος καὶ εὐφυῆς ἄμα
ἄνθρωπος κοιν. καὶ Πόντ. Τσακων.: Αὐτὸς εἶναι δαίμονας
κοιν. Ἔναι δὰ δαίμονας μὲ τρεῖς νορὲς (εἶναι παμπόνηρος)
Σκῦρ. Γίνῃ δὰ δαίμονας ἀπ' τὰ Γιούρα (συνών. μὲ τὴν προη-
γουμ.) αὐτόθ. Μὴν δὰ βάλ-λης μ' εὐτόν δόδ-δαίμονα Κῶς
Ἐνὶ ἓνα δαίμονα ἔντερι π' ἐσ' ὀροῦ (εἶναι ἓνας πονηρὸς
αὐτός, πὺν βλέπει) Τσακων. || Ἄσμ.

Γειτόνισσες δαιμόνισσες, χωρὶς νὰ ἰδῇτε, λέτε,
τὸν ἄνθρωπο μέσ' 'ς τὴ φωτιά ρίχνετε καὶ τὸν καίτε

Στερελλ. (Παρνασ.) 2) Ὁ ζωηρός, δραστήριος, εὐφυῆς καὶ
ἀτίθασος σύνθηθ. καὶ Τσακων.: Εἶναι δαίμονας, δὲν τὸν πιά-
νει κανένας 'ς τὴν ἐξυπνάδα σύνθηθ. Εἶναι ἓνας δαίμονας πολὺ
ξυπνός, ἀπὸ τὴν νύκτα βγάζει βούτουρα Ἴων. (Σμύρν.) Τὸ
ἓνα παιδί τσῇ Ἀνεστασιᾶς εἶναι τετραπέρατος δαίμονας
Μῆλ. Αὐτὸς εἶναι δαίμονας γραμμένος Μακεδ. (Βλάστ.) Τρα-
νὸς δαίμονας εἰσι τέλους πάντων Μακεδ. (Βόιον) Τήρα οὐ
δαίμονας δὲ 'σ' χάξ' Εὐβ. (Ἄκρ.) Ἐν γάθεται ὁ δαίμονας
Χίος (Βροντ.) Ὁρα, τσ' ἐμ' ποῖον ὁ δαίμονα! (κοίταξε, τί
κἀμνει ὁ δαίμονας!) Τσακων. Ἐκἀναῖ ἔτει οἱ δαιμόνοι τὰ
καμπζία τὰ Βγενού (ἦλθαν ἐκεῖνοι οἱ δαίμονες, τὰ παιδιὰ
τῆς Εὐγενίας) αὐτόθ. Γὰ ἐστάπα ἔνι δαίμονα ἔντερι (διὰ
τοιαῦτα εἶναι ἱκανώτατος αὐτός) αὐτόθ. Τοῦ π'δὶ ἦταν δαί-
μονας 'ς τὴ γνώσ' Θράκ. Σωστός δαίμονας ἔναι τὸ παιδί
του (πολὺ ἄτακτον) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ἐμ-μου 'γροικᾷ
ὁ δαίμονας Σύμ. Σύνχασε, πρὲ δαίμονα! αὐτόθ. Παιὶν εἶ-
ναι εὐτό; ἓνας δαίμονας εἶναι, ἐσ' σολαγιάζ-ζει (= ἡσυ-
χάζει) Κῶς 3) Ἐπὶ γυναικῶν ἡ ζωηρά καὶ βασανιστικὴ κατὰ
τὰς ἐρωτικὰς τῆς σχέσεις Θεσσ. (Συκαμν. κ.ά.) Θράκ. Λευκ.
Πελοπν. (Βούρβουρ. Γορτυν. Κίτ. Λιγούρ. Μάν. Μαντίν.
Σκορτσιν.) Σίφν. Σκῦρ.: Ἄσμ.

Γειτόνισσα, δαιμόνισσα, ὅπου μὲ δαιμονίζεις
καὶ δὲ μ' ἀφίνεις νὰ χαρῶ, μόνο μὲ βασανίζεις
Θράκ.

Γειτόνισσα, δαιμόνισσα, κακιά γειτονοπούλα,
ὅπου 'ρτα καὶ δὲ μ' ἀνοιξες τὴν βίσω πορτοπούλα
Λευκ. κ.ά. 4) Ἐπὶ ζώου, τὸ ἀτίθασον, τὸ προκαλοῦν ζημίας
πολλαχ: Σύμμασέ τον τοῦ δαίμονα Ἡπ. (Ζαγόρ.) Ἐγρέ-
μισε τοὺς τοίχους ὁ δαίμονας, δέσ' του τὰ π'όδ'α Πελοπν.
(Κίτ. Μάν.)

Γ) Τὸ θηλ. 1) Ἡ σύζυγος τοῦ διαβόλου Πελοπν. (Λάστ.):
Ἐκεῖ 'ς τὸ ρέμα, πὸ διὰ, ἦρε τὴν δαιμόνιν κ' ἐκοιλοπό-
ναγε (ἐκ παραμυθ.) 2) Ἡ μάγισσα Πελοπν. (Κλειτορ.): Τρέ-
χουνε 'ς τὶς δαιμόνισσες, πὺν ξέρουνε ἀπὸ μάγια. 3) Ἡ ἐνο-
χλοῦσα, ἡ πειράζουσα Μύκ.: Ἄλλοι, ἡ δαιμόνα εἶδα μου
κάθ'.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δαίμονας καὶ ὡς ἐπών. Κρήτ. ὑπὸ
τὸν αὐτὸν δὲ τύπ. καὶ ὡς παρωνύμ. Ἀθῆν. Μακεδ. (Χαλκιδ.)
καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Καλάβρυτ.), ἐπίσης ὑπὸ τὸν τύπ.
ὁ Δαίμονας τῆς Καμένης Θήρ.

δαιμονέας ἐπίθ. Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κρώμν. Τραπ.
Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαίμονας καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-έας. Διὰ τὸν σχηματισμὸν βλ. Ἀνθ. Παπαδόπ., Ἀρχ.
Πόντ. 15 (1950), 7.

1) Ὁ κατεχόμενος ὑπὸ δαιμονίων, ὁ δαιμονισμένος ἐνθ'
ἀν.: Ἄσμ.

Κόρ', ἡ ἀγάπ' σ' ἐποῖκε με ζαντόν καὶ δαιμονέαν
καὶ 'ς σὰ ραδία λάσκονμαι καὶ 'ς σὰ κοιλάδα μένω
(ἡ ἀγάπη σου, κόρη, μ' ἔκανε τρελλὸν καὶ δαιμονισμένον
καὶ εἰς τὰ βουνὰ γυρίζω καὶ εἰς τὶς κοιλάδες διανυκτερεύω)
Πόντ. (Χαλδ.)

Κόρ', ἡ ἐγάπ' σ' ἐποῖκε με ζαντόν καὶ δαιμονέαν,
ἐποῖκε με κρασόποτον καὶ ρακομεθυστέαν
Πόντ. (Κερασ.)

